Arkeologisk förundersökning

Gullmarsberg 2:162

Skredsviks socken
Uddevalla kommun

Rapport 1998:30
Agneta Gustafsson

Arkeologisk förundersökning

Gullmarsberg 2:162

Skredsviks socken
Uddevalla kommun

Ur allmänt kartmaterial
från Lantmäteriet
medgivande 90.80.12.
Utdrag ur ek.karta 8B6b

Bohusläns museum 1998:30
Agneta Gustafsson

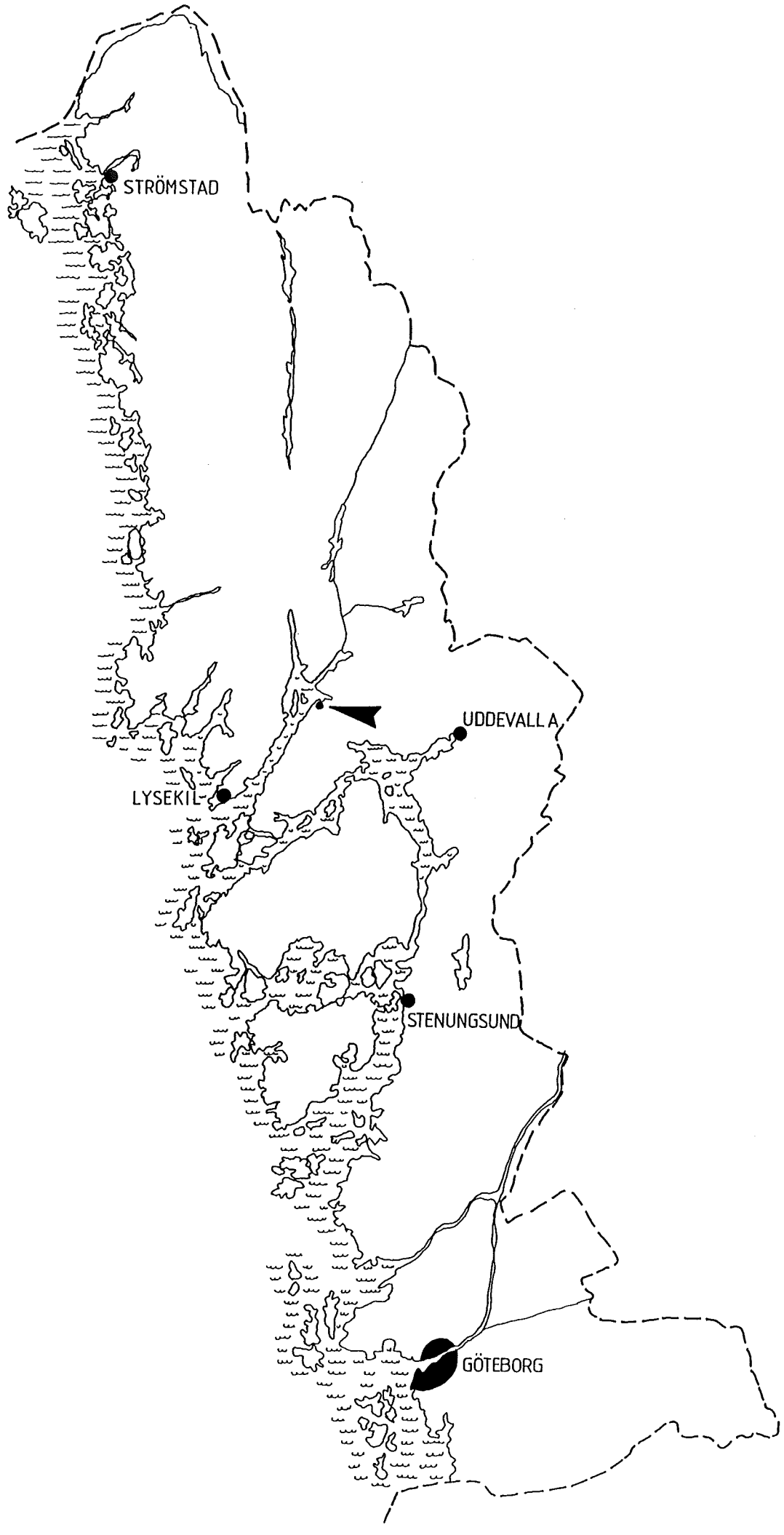
STRÖMSTAD
UDDEVALLA
LYSEKIL
STENUNGSUND
GÖTEBORG

Innehåll

Inledning

Syfte och metod

Topografi

Fornlämningsmiljö

Undersökningsresultat

Sammanfattning

Administrativa uppgifter

Källförteckning

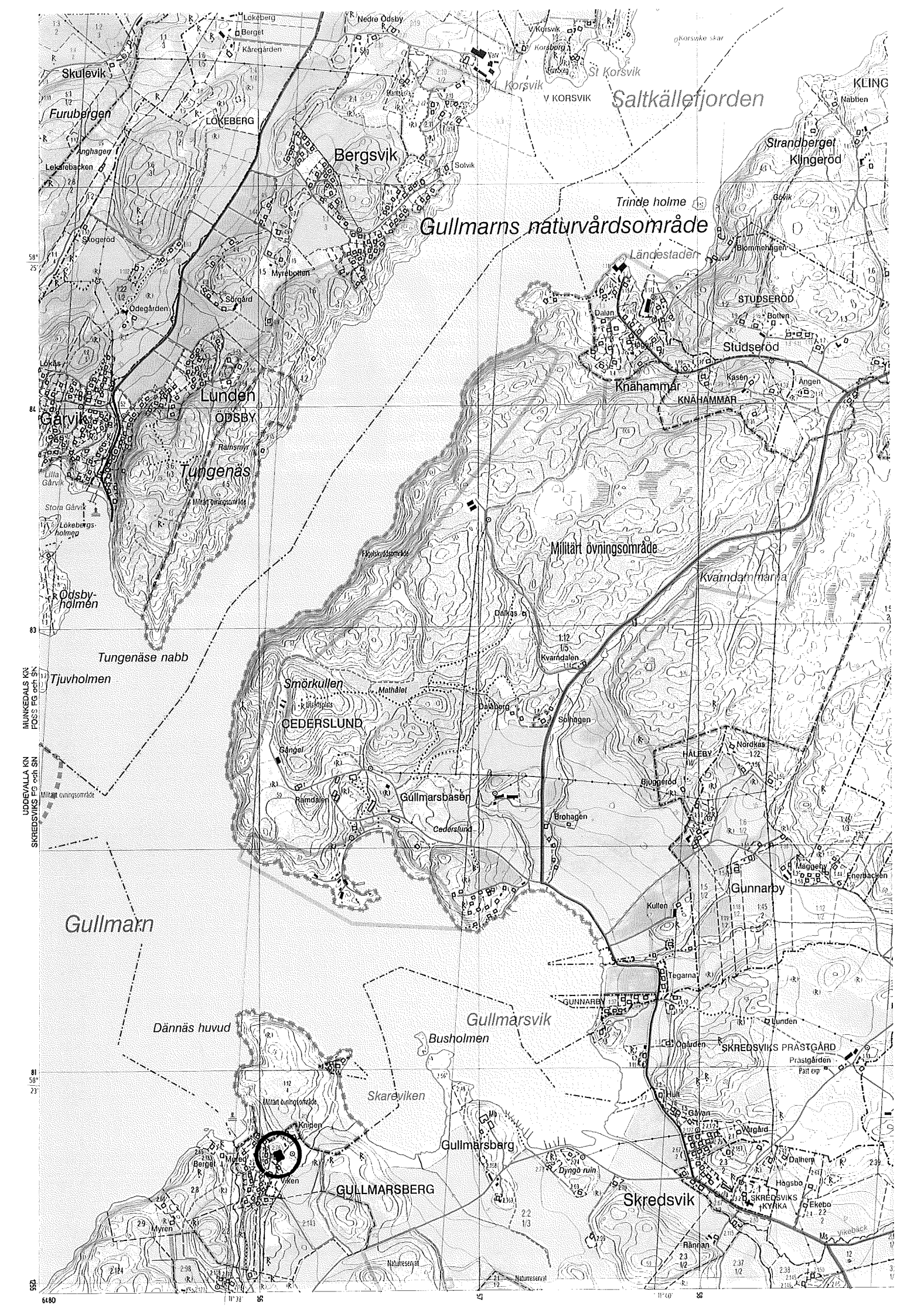
Gullmarns naturvårdsområde
Saltkällefjorden
Gullmarn
Gullmarsvik
Gullmarsberg
Gullmarsbasen
Militärt övningsområde
Militärt övningsområde
Militärt övningsområde
Naturreservat
Naturreservat
Lökeberg
Berget
Kåregården
Nedre Ödsby
V Korsvik
Korsberg
Korsvik
St Korsvik
V KORSVIK
KLING
Nabben
Skulevik
Furubergen
LÖKEBERG
Anghagen
Lekarebacken
Bergsvik
Solvik
Strandberget
Klingerod
Trinde holme
Gölik
Skogerod
Myrebotten
Sörgård
Ödegården
Lökås
Lunden
ÖDSBY
Gårvik
Ramsmyr
Tungenäs
Lilla Gårvik
Stora Gårvik
Lökebergsholmen
Ödsbyholmen
Tungenäse nabb
Tjuvholmen
Smörkullen
Mathålet
CEDERSLUND
Gångel
Ramdalen
Cederslund
Brohagen
Ländestaden
Blommenhagen
STUDSERÖD
Dalen
Botten
Studserod
Knähammar
KNÄHAMMAR
Kasen
Ängen
Kvarndammarna
Dalkås
Kvarndalen
Dalaberg
Solhagen
HÄLEBY
Nordkas
Bjuggerod
Maggehy
Enerbacken
Gunnarby
Kullen
Tegarna
GUNNARBY
Lunden
Ogården
SKREDSVIKS PRÄSTGÅRD
Prästgården
Past exp
Hult
Gåvan
Vargård
Dalhem
Dyngö ruin
Hagsbo
SKREDSVIKS KYRKA
Ekebo
Vikeback
Skredsvik
Rännan
Busholmen
Dännäs huvud
Skäreviken
Knipen
Berget
Myren
Viken
GULLMARSBERG
MUNKEDALS KN
FOSS PG och SN
UDDEVALLA KN
SKREDSVIKS PG och SN

Inledning

Under en dag, den 8 juni, utförde Bohusläns museum en förundersökning inom Gullmarsberg 2:162, Skredsvik socken, Uddevalla kommun *(se färgkartan)*. Förundersökningen föranleddes av tillbyggnad av ett fritidshus. Uppdragsgivare var Sven Olof Pettersson.

Syfte och metod

Förundersökningen syftade till att fastställa eventuell förekomst av dolda boplatslämningar. Söder om den aktuella fastigheten har man påträffat en Lihultyxa samt flintavslag, fornlämning nr 152. I samband med en förundersökning, inom Gullmarsberg 2:163, påträffades enstaka slagen flinta *(Claesson P. Bohusläns museum. Rapport 1995:12)*.

Undersökningsområdet var ca 16 m^2 stort. Sammanlagt grävdes åtta provgropar, 0,5 x 0,5 m stora. Dokumentation utfördes manuellt. En översiktsplan upprättades i skala 1:20.

Topografi

Skredsvik socken utgörs i väster av lerdalar. Mot öster stiger terrängen mot Herrestadsfjällets platåer. Åkermarken ligger i sprickdalarna där ishavsleror har avsatts *(Ekberg G 1970:7f)*. Den aktuella fastigheten ligger vid basen av en mindre udde, Dannäs huvud. Udden ligger mellan Gullmarn och Gullmarsvik. Vid Gullmarsvik når en dalbotten ut mot kustbandet. Längs med Gullmarsfjorden sträcker sig branta stup ned mot vattenlinjen.

Undersökningsområdet är beläget på en platå vilken ligger i en mindre dalgång. Dalgången sträcker sig i nordvästlig–sydostlig riktning och omges av berg samt skogsklädda bergsklackar. Platån sluttar svagt mot nordost. Undersökningsområdet utgjordes vid undersökningstillfället av fastighetens trädgård.

Fornlämningsmiljö

År 1887 inventerade Ekhoff fornlämningar inom Lane Härad. Vid detta tillfälle noterades ca 200 fornlämningar inom Skredsviks socken. Idag är över 400 fornlämningar registrerade. Huvuddelen av dessa utgörs av boplatser från stenåldern och fyndplatser för flinta. Resterande lämningar är främst gravar från brons- och järnålder. Under 1920-talet påträffades ett flertal högt belägna stenåldersboplatser tillhörande Lihult- och Sandarnakultur. Boplatserna ligger ca 40–85 m ö h. *(Ekberg 1970:31ff)*. Två dösar är belägna i Gullmarsberg. I närheten av den ena dösen har keramik med lodrät linjedekor påträffats *(ibid:45)*. Lämningar och fynd från stenåldern är väl representerat i området.

Längs med Gullmarsfjordens inre kustremsa ligger ett tjugotal rösen. Rösena är av mindre dimension, ca 7-10 m i diameter. I ett röse, vid Kolsby, lär en stenkista en gång ha funnits. Där påträffades ett bronssvärd år 1910. Hällristningar är även representerade inom Skredsviks socken, exempelvis vid Torp. Där finns en berghäll med över 450 stycken skålgropar *(ibid:54)*.

Fig. 1.

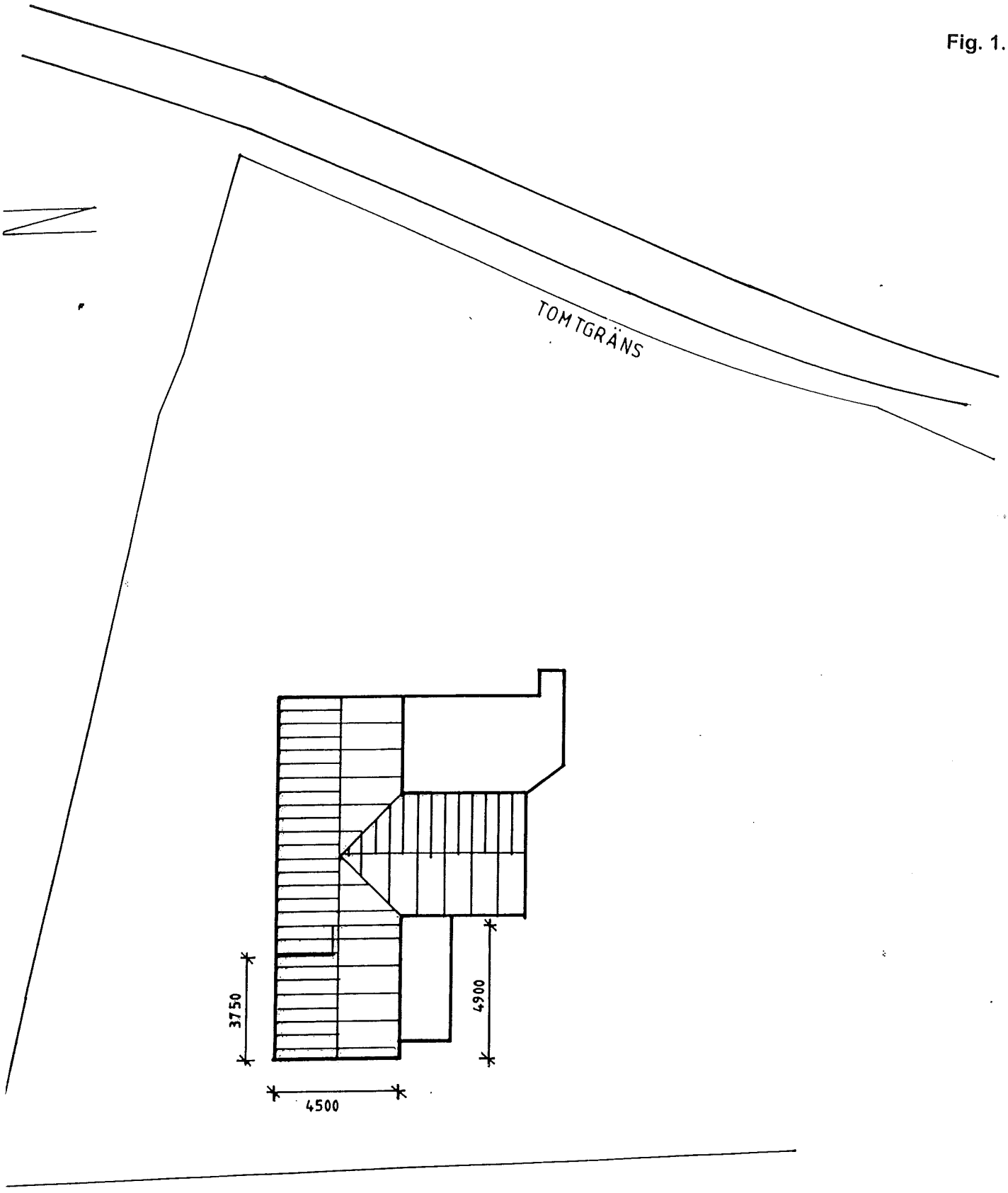

Undersökningsområdet. Skala 1:200.

Lämningar från järnåldern är väl representerade inom socknen. Idag finns ett trettiotal gravfält med tre eller fler gravar registrerade. Däremot finns endast två större gravfält där antalet gravar är mer än tio gravar. Ett av dem största gravfälten ligger mellan Kolsby och Bro. Inom detta gravfält är 18 gravar registrerade *(ibid:60)*. Det kan även nämnas att en fornborg är belägen inom socknen. Borgen ligger på ett brant berg vid Börsås *(Molin H 1949:26)*. Ett fynd av guld har påträffats på Gullmarsbergs ägor. Fyndet består av ett guldbleck där en man och kvinna omfamnar varandra *(Ekberg G 1970:69)*.

Det aktuella undersökningsområdet ligger i en fornlämningsrik miljö. Ett flertal lämningar och fyndplatser för bl. a. flinta omger undersökningsområdet. Väster om fastigheten ligger fornlämning nr 155, ett gravfält med fem gravar, fornlämning nr 156, en högliknande lämning och fornlämning nr 159, en stensättning. Ca. 60 m norr om fastigheten ligger fornlämning nr 157 (Göteborgs inv nr 46, Skredsvik sn), plats för gravfält.

Strax söder om huset ligger fornlämning nr 152, (Göteborgs inv nr 156). Lämningen utgörs av en fyndplats för Lihultyxa och slagen flinta. I Göteborgsinveteringen finns en anmärkning om att; *"Enstaka skärvor och spån förekommer nästan överallt i de häromkring liggande åkrarna och på skogsstigarna men ej till sådan myckenhet att någon plats förtjänar upptagas i dagbok eller på kartan"(1929)*.

Ytterligare en anmärkning har gjorts i samband med Göteborgsinventeringen beträffande nuvarande fornlämning nr 152. Vid denna plats har två gravfält varit belägna. Sex högar har legat inom området som idag tillhör Gullmarsberg 2:162. Ekhoff noterade att; *"På Gullmarsbergs mark, på udden mellan Gullmarsfjorden och Gullmarksvik på en gräsbeväxt sluttning ned mot fjorden finns 3–4 mindre gräsbevuxna högar"*. Strax söder om dessa ligger vid denna tidpunkt två till tre små runda gravhögar *(1890:354)*. Från år 1929 finns noteringar om att fem gravar låg inom gravfältet.

En arkeologisk undersökning har utförts i närområdet under de senaste åren. Strax sydost om den aktuella fastigheten, inom Gullmarsberg 2:163, genomfördes en arkeologisk förundersökning 1995. Vid detta tillfälle påträffades tre enstaka slagen flinta och recent material som härrör från sentida aktiviteter *(Claesson P. Bohusläns museum. Rapport 1995:12)*.

Undersökningsresultat

Undersökningsområdet anslöt till den västra delen av befintlig huskropp *(se fig. 1)*. Området utgjordes vid undersökningstillfället av gräsmatta och var ca 4,0 x 4,5 m stort. Sammanlagt grävdes åtta 0,5 x 0,5 m stora provgropar *(se fig. 2)*. Groparna grävdes till ett djup av 0,3–0,4 m *(bilaga 1)*. De åtta provgroparna som togs upp spreds över ytan i syfte att täcka in undersökningsområdet. Inga gropar togs upp i omedelbar närhet till huskroppen.

En enhetlig lagerföljd framkom i de provgropar som togs upp. Stratigrafin utgjordes av ett torvlager, 0,08 – 0,1 m tjockt. Därunder framkom ett lager bestående av brun humus, 0,1 – 0,13 m djupt. Därunder vidtog ett lager av gul sand med inslag av brun humus, 0,04-0,12 m djupt. Därunder vidtog mörkgul sand med inslag av grus och mindre sten.

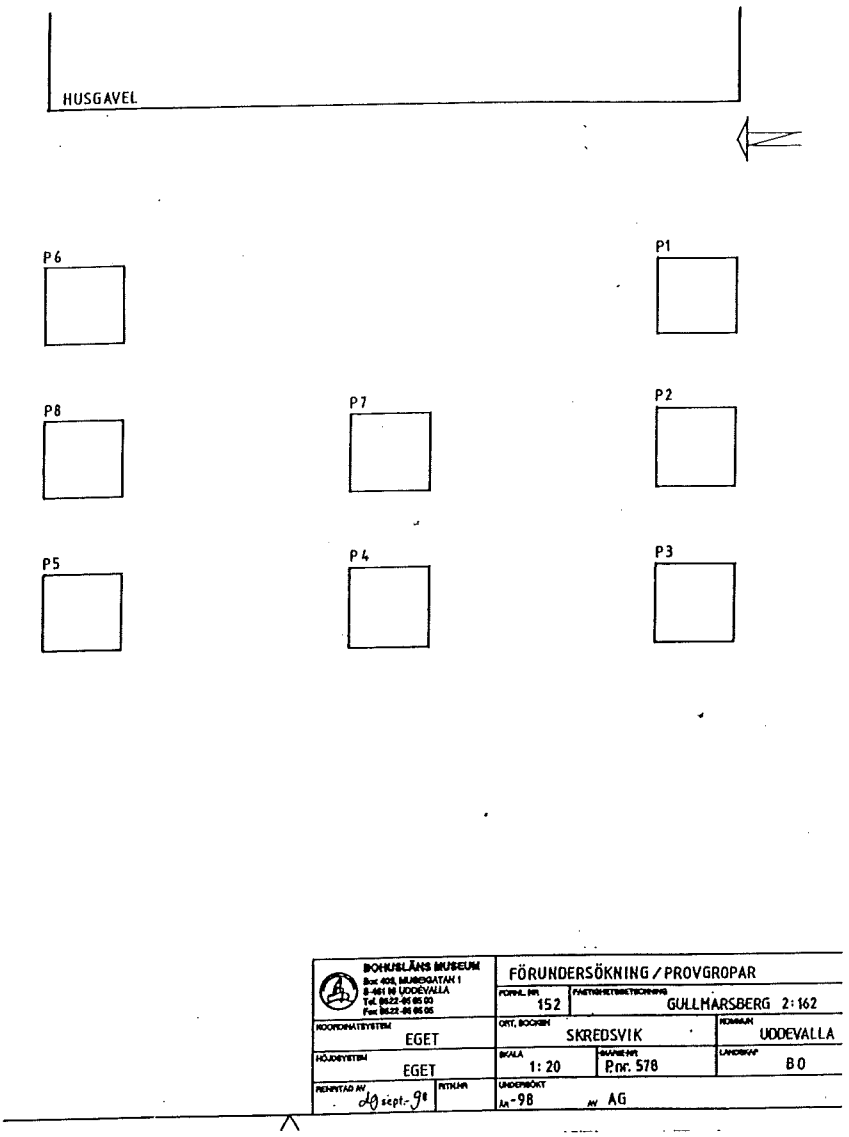

Översiktsplan över undersökningsområdet,
Provgrop 1-8. Skala 1:50.

De fynd som påträffades var av recent karaktär som yngre rödgods, fajans och tegel. Fynden påträffades i humuslagret som framkom under grästorven. Detta humuslagret är en del av ett äldre ploglager. En obearbetad flinta framkom i provgrop 2, direkt under torven.

Området har tidigare varit åkermark. Humuslagret utgör det äldre ploglagret och har med tiden rörts om på grund av plöjning. Ett fynd av obearbetad flinta påträffades under torvytan. Flintan togs ej tillvara.

Inga anläggningar eller kulturlager påträffades.

Sammanfattning

Under en dag den, 8 juni, utförde Bohusläns museum en förundersökning inom Gullmarsberg 2:162, Skredsvik socken, Uddevalla kommun. Förundersökningen föranleddes av tillbyggnad av ett fritidshus.

Undersökningsområdet var c:a 4,0 x 4,5 m stort. Sammanlagt grävdes åtta 0,5 x 0,5 m stora provgropar, till ett djup av 0,3–0,4. I humuslagret påträffades recent fyndmaterial som fönsterglas, tegel och yngre rödgods. I provgrop 2 framkom en obearbetad flinta. Flintan påträffades direkt under torvsvålen. Fyndet tillvaratogs ej. Vid undersökningstillfället utgjordes området av gräsmatta. Området har tidigare utnyttjats som åkermark och därmed har jordlagren i området rörts om på grund av plöjning. Inga fynd tillvaratogs. Inga kulturlager eller anläggningar påträffades.

Bohusläns museum 1998-11-05

Agneta Gustafsson
antikvarie

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr:	220-5657-989.
BM dnr:	61/98k.
Fornlämning:	Raä nr 152.
Fastighet:	Gullmarsberg 2:162.
Socken:	Skredsvik.
Kommun:	Uddevalla.
Län:	Västra Götaland.
Landskap:	Bohuslän.
Belägenhet:	Ekonomiska kartans blad Skredsvik 8B 6b (8160).
Koordinatsystem:	Rikets. x6480,54 y1256,06
Uppdragsgivare:	Sven Olof Pettersson. Drottninggatan 22 461 32 Trollhättan
Fältarbetstid:	980629
Ansvarig institution:	Bohusläns museum
Fältpersonal:	Agneta Gustafsson, antikvarie.
Arkeologitimmar:	8 timmar.
Undersökt yta:	4 m^2.
Arkiv:	Dokumentationsmaterialet förvaras på Bohusläns museum.
Renritning:	Anette Olsson
Redigering och layout:	Annelie Isacsson

Källförteckning

Claesson P	1995	Arkeologisk förundersökning. Gullmarsberg 2:163. Raä 152, Skredsvik socken, Uddevalla kommun. *Bohusläns museum. Rapport 1995:12.*
Ekberg G	1970	*Om tre socknar i Lane. Skredsvik, Herrestad, Högås.* Uddevalla.
Ekhoff E	1890	Bohusläns fasta fornlämningar från hednatid. Lane Härad. *Bidrag till kännedom om Göteborgs och Bohusläns fornminnen och historia. Fjärde bandet.* Göteborg.
Molin H	1949	*Munkedal. En bygd och ett bruk i Bohuslän.* Stockholm.

Bohusläns museums antikvariska topografiska arkiv.
Ekonomiska och topografiska kartor.

Bilaga 1

Beskrivning av provgropar

Provgrop 1
0,5 x 0,5 m stor. Stratigrafin utgjordes av torv, 0,1 m tjock. Därunder framkom brun humus,0,1 m djupt. Därunder vidtog ett lager bestående av gul sand med inslag av brun humus, 0,12 m djupt. Därunder framkom mörkgul sand med inslag av grus. Provgropen grävdes till ett djup av 0,4 m.
Fynd: Fönsterglas, fajans och tegel. Fynden togs ej tillvara.

Provgrop 2
0,5 x 0,5 m stor. Stratigrafin utgjordes av torv, 0,1 m tjock. Därunder framkom brun humus, 0,1 m djupt. Därunder vidtog ett lager bestående av gul sand med inslag av brun humus, 0,08 m djupt. Därunder framkom mörkgul sand med inslag av grus. Provgropen grävdes till ett djup av 0,4.
Fynd: Yngre rödgods. Obestämd flinta. Fynden togs ej tillvara.

Provgrop 3
0,5 x 0,5 m stor. Stratigrafin utgjordes av torv, 0,1 m tjock. Därunder framkom brun humus, 0,08 m djupt. Därunder vidtog ett lager bestående av gul sand med inslag av humus, 0,05 m djupt. Därunder framkom mörkgul sand. Provgropen grävdes till ett djup av 0,4 m.
Inga fynd.

Provgrop 4
0,5 x 0,5 m stor. Stratigrafin utgjordes av torv, 0,08 m tjock. Därunder framkom brun humus, 0,08 , djupt. Därunder vidtog ett lager bestående av gul sand med inslag av brun humus, 0,05 m djupt. Därunder framkom gul sand. Provgropen grävdes till ett djup av 0,35 m.
Fynd: Sentida tegel. Fyndet togs ej tillvara.

Provgrop 5
0,5 x 0,5 m stor. Stratigrafin utgjordes av torv, 0,08 m tjock. Därunder framkom brun humus, 0,13 m djupt. Därunder vidtog ett lager bestående av gul sand med inslag av brun humus, 0,04 m djupt. Därunder framkom mörkgul sand med enstaka små sten. Provgropen grävdes till ett djup av 0,35 m.
Fynd: Sentida tegel. Fyndet togs ej tillvara.

Provgrop 6
0,5 x 0,5 m stor. Stratigrafin utgjordes av torv, 0,1 m tjock. Därunder framkom brun humus, 0,2 m djupt. Därunder framkom mörk gul sand med inslag av enstaka småsten.
Fynd: Yngre rödgods. Fyndet togs ej tillvara.

Provgrop 7
0,5 x 0,5 m stor. Stratigrafin utgjordes av torv, 0,1 m tjock. Därunder framkom brun humus, 0,15 m djupt. Därunder vidtog ett lager bestående av mörkgul sand med inslag av brun humus, 0,03 m djupt. Därunder vidtog mörkgul sand. Provgropen grävdes till ett djup av 0,4.
Inga fynd.

Provgrop 8
0,5 x 0,5 m stor. Stratigrafin utgjordes av torv, 0,1 m tjock. Därunder vidtog ett lager bestående av brun humus, 0,12 m djupt. Därunder framkom mörkgul sand.
Inga fynd.